



EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 12.12.2007
KOM(2007) 794 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN
TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET**

Andra rapporten om användningen av de ekonomiska resurserna för rivning och dekontaminering av kärnenergianläggningar och hantering av använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall

{SEK(2007) 1654}

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	BAKGRUND	3
2	METOD.....	3
2.1	Gruppen för avvecklingsfinansiering (DFG).....	3
2.2	Studier	4
2.3	Externt samarbete.....	4
3	RESULTAT	4
3.1	Rivning och dekontaminering av kärntekniska anläggningar	5
3.2	Rättsliga, institutionella och förfarandemässiga aspekter.....	6
3.3	Avvecklingsfonder	6
3.4	Skattningar av kostnaderna och bedömning av om fonderna är tillräckliga.....	7
3.5	Användningen av tillgångarna	8
3.6	Nya reaktorbyggen	8
3.7	Överblickbarhet.....	9
3.8	Nästa steg	10
4	SLUTSATSER.....	10

1. BAKGRUND

I oktober 2004 lade kommissionen fram sin första rapport till Europaparlamentet om användningen av de ekonomiska resurserna för avveckling av kärnkraftverk¹. Rapporten utarbetades delvis för att ge svar på frågor om risken för att tillräckliga medel för rivning och dekontaminering (vilket termen ”avveckling” syftar på i rapporten) inte kommer att finnas tillgängliga när de behövs och de följer detta skulle kunna få för säkerheten. Också eventuella brister i förvaltningen av medlen och möjligheten av snedvridning av konkurrensen var föremål för undersökning.

2004 års rapport togs emot väl och föranledde ett initiativbetänkande från Europaparlamentet². I denna framhölls att avveckling av kärnenergianläggningar är en komplex fråga och att därför mer ingående information krävs för att nå längre på vägen mot lösningen av de frågor som rests. Med denna utgångspunkt har kommissionen genomfört ett omfattande samråd som inbegripit oberoende tekniska undersökningar (varav en innehöll en ingående enkät) och fördjupat samråd med experter från medlemsstaterna.

Dessutom antog kommissionen under 2006 en rekommendation³ om medlen för avvecklingen efter samråd med medlemsstaternas experter och med utnyttjande av de egna undersökningarna inom området. I den andra rapport som nu läggs fram förs kommissionens arbete vidare på ett naturligt sätt genom en jämförelse mellan praxis i finansieringsfrågor hos kärnenergioperatörerna inom EU och medlemsstaterna och den praxis som läggs fram i kommissionens rekommendation.

2. METOD

Under 2004 inrättade kommissionen en särskild expertgrupp – gruppen för avvecklingsfinansiering (DFG = Decommissioning Funding Group) – för att effektivisera samrådet med medlemsstaterna och säkerställa ett bättre inflöde av information till stöd för kommissionens arbete. .

2.1. Gruppen för avvecklingsfinansiering (DFG)

DFG har stött kommissionen i följande uppgifter:

1. Att tydliggöra politiska val och strategier för avvecklingen av anläggningarna och uppgifter och verksamheter i samband med dessa.
2. Att tillhandahålla aktuella kunskaper om skattningar av kostnader för rivning och dekontaminering och förvaltning av avsättningar och fonder.
3. Att undersöka former för att öka samarbetet och harmoniseringen på Europainivå i framtiden.

¹ Rapport om användningen av de ekonomiska resurserna för avveckling av kärnkraftverk, KOM(2004) 719 slutlig, 26.10.2004.

² Europaparlamentets resolution om användningen av de finansiella resurserna för avveckling av kärnkraftverk (2005/2027(INI)), P6_TA-PROV(2005)0432.

³ EUT L 330, 28.11.2006.

DFG har sammanträtt två gånger och fungerat som ett öppet forum för utbyte av synpunkter på de nationella lösningarna. Gruppen konsulterades under utarbetandet av kommissionens rekommendation³ från 2006 om avvecklingsfinansiering.

2.2. Studier

Tekniska studier har genomförts beträffande ett brett spektrum av frågor i samband med rivning och dekontaminering av anläggningar. De har i väsentliga avseenden gett faktaunderlag för utarbetandet av denna rapport. Studierna har varit inriktade på följande frågor:

- Analys av faktorer som påverkar valet av strategier för avveckling av kärnenergi-anläggningar.
- Metoder för finansiering av rivning och dekontaminering av anläggningar inom Europeiska unionen.
- Inventering av bästa praxis vid rivning och dekontaminering av kärnenergi-anläggningar.
- Analys av miljömässiga, ekonomiska och sociala frågor i samband med rivning och dekontaminering av kärnenergianläggningar.

De centrala rapporterna från dessa undersökningar finns tillgängliga på kommissionens särskilda webbplats för dessa frågor⁴.

Medlemsstaternas sätt att besvara särskilda förfrågningar (framför allt enkäten) varierade, vilket ibland påverkade slutsatserna i den aktuella rapporten. Detta behandlas närmare i avsnitt 3.7 nedan.

2.3. Externt samarbete

Kommissionen har fortsatt sitt samarbete med IAEA och NEA på området för avveckling av kärnenergianläggningar genom särskilt inrättade grupper som TEGDE⁵ och WPDD⁶.

En grupp inrättades av arbetsgruppen för kärnsäkerhet som en del av rådets samrådsförfarande inom ramen för rådets arbetsgrupp för atomfrågor. Kommissionens tjänsteavdelningar har deltagit aktivt i arbetet i denna grupp, vars arbete huvudsakligen byggde på resultaten av den enkät från kommissionen som redovisas i avsnitt 2.2.

3. RESULTAT

Kommissionens arbete under de senaste två åren har ytterligare bekräftat de allmänna slutsatserna från 2004 att strategierna för rivning och dekontaminering och metoderna för finansieringen varierar kraftigt mellan medlemsstaterna. Även om en harmonisering skulle

⁴ Webbadress: http://ec.europa.eu/energy/energy_policy/index_en.htm

⁵ TEGDE: "TEchnical Group for DEcommissioning" (IAEA).

⁶ WPDD: "Working Party for Dismantling and Decommissioning" (NEA).

kunna ge betydande fördelar, tas vederbörlig hänsyn till de följder införandet av en enda standardiserad politik för harmoniseringen skulle kunna få.

Kommissionen har under sitt arbete funnit att det framstår tillräckligt klart att operatörerna i medlemsstaterna agerar ansvarsfullt när det gäller inrättande och förvaltning av fonder för rivning och dekontaminering. Det finns många exempel på god praxis som förtjänar att lyftas fram i länder som Finland och Sverige där principen om att förorenaren betalar har gjorts till nationell lag. Ett annat och senare exempel är den nya lag som antogs 2006 i Frankrike och som visade att regeringarna är medvetna om behovet av att åtgärda en aspekt av kärnenergiindustrin som är av ostridigt allmänt intresse.

Kommissionen har dock också under sin undersökning funnit områden som behöver ägnas ytterligare intresse. Resultaten sammanfattas i det följande med hänvisning till rekommendationen³ om avvecklingsfinansiering [inom hakparenteser].

3.1. Rivning och dekontaminering av kärntekniska anläggningar

I samtliga medlemsstater beslutas strategierna efter en bedömning av ett flertal faktorer: från kostnaderna och tillgången till platser för slutförvaring till de sociala konsekvenserna. Inte i något fall har det uppgetts att brist på tillräcklig finansiering ligger bakom valet av en strategi för rivning och dekontaminering. Det har däremot påpekats att för flera anläggningar perioden för successiv avställning har minskats betydligt till följd av ökad tillgång till finansiering. I några medlemsstater är det en statlig myndighet som ansvarar för besluten om strategin för rivning och dekontaminering, medan detta avgörande i andra medlemsstater lämnas till operatörerna (naturligtvis med förbehåll för myndigheternas godkännande).

Det finns tre huvudkategorier av strategier: omedelbar avställning, successiv avställning och inneslutning i sarkofag. Den sistnämnda kategorin betraktas som ett möjligt alternativ, men har i praktiken inte valts för någon kärnenergianläggning inom EU. De valda strategierna varierar ofta inom medlemsstaterna med betydande skillnader i periodernas längd vid successiv avställning: de längsta gäller för grafitreaktorerna i Storbritannien där marken kan upplåtas på nytt för annan användning först 130 år efter att anläggningen har lagts ned. Den brittiska strategin bygger officiellt på det radioaktiva sönderfallet, men det ska påpekas att den nyligen inrättade statliga organisation (NDA) som nu ansvarar för beståndet av anläggningar har uttryckt ambitionen att minska perioden till 25 år. I andra medlemsstater (Italien och Frankrike) genomförs en strategi för omedelbar demontering i ett relativt långt tidsperspektiv.

De uppgifter som lämnats av medlemsstaterna bekräftar att rivning och dekontaminering av kärnenergianläggningar och avfallshantering genomförs med metoder som inte medför otillbörliga risker för de anställdas och allmänhetens hälsa och säkerhet [1,2].

Oavsett vilken strategi som en medlemsstat väljer för rivning och dekontaminering kan principen om att förorenaren betalar motverkas om den operatör som driver en anläggning har otillräcklig finansiering [3]. Detta kan också leda till oskäligen ekonomiska fördelar som ska betraktas som statligt stöd som snedvrider konkurrensen mellan elkraftsproducenterna.

Några medlemsstater, t.ex. Tjeckien, Ungern och Nederländerna, har valt en strategi med successiv avställning. Många undersökningar har lett till slutsatsen att de totala kostnaderna påverkas relativt obetydligt av valet av strategi, men en strategi med successiv avställning kräver inte att så stora belopp som de som är nödvändiga för omedelbar avställning finns tillgängliga redan när anläggning stängs. Det är dock viktigt att se till att den typ av

resursförvaltning som valts garanterar att tillräckliga resurser verkligen finns att tillgå när de väl behövs. I andra länder pågår en betydande utveckling i väsentliga avseenden: i Storbritannien har den offentliga myndigheten NDA föreslagit att avställningsperioden ska minskas från över 100 till 25 år. Både Bulgarien och Slovakien har uttryckt avsikten att gå över från successiv till omedelbar avställning eller, som i fallet Kozloduj 1–4, gå ungefär halva vägen i den riktningen. I sådana fall är det avgörande för valet av strategi om ytterligare medel än de som finns i operatörens fond finns tillgängliga, och långsiktig säkerhet i fråga om finansieringen är ett område som förefaller behöva utvecklas ytterligare.

3.2. Rättsliga, institutionella och förfarandemässiga aspekter

I alla medlemsstater gäller klara bestämmelser om kravet på inrättande av en fond. Formerna för förvaltning och användning av fonden varierar dock: I Frankrike antogs sådan lagstiftning 2006 genom en ny lag som är ett gott exempel på bästa praxis. I motiveringen till denna lag nämns kommissionens arbete på området.

I alla medlemsstater har ett nationellt organ [6] inrättats för översyn och utvärdering av förvaltningen av avställningsfonderna och skattningarna av kostnaderna. Dessa organs uppgifter preciseras dock sällan. Det rör sig fortfarande om en pågående process som måste övervakas noga via de nationella rapporter som föreslås i rekommendationen för att säkerställa att den metod för översyn, utvärdering och kontroll som genomförs är effektiv.

3.3. Avvecklingsfonder

De flesta avvecklingsfonderna förvaltas åtskilt [8] och intäkterna tillförs – huvudsakligen genom en avgift – i förhållande till kärnenergi verksamheterna under anläggningens operativa livslängd. Det finns dock flera skillnader som bör påpekas:

- I flera medlemsstater tillförs medel till fonderna för rivning och dekontaminering samt avfallshantering genom mer än ett system. Så är fallet i t.ex. Bulgarien, Italien, Litauen, Slovakien och Storbritannien.
- I Tyskland innehar och förvaltar de ekonomiska operatörerna fonderna internt. Det bör påpekas att, även om det system som de tyska företagen tillämpar har kritiserats av många berörda parter, har denna form av fondförvaltning kunnat registrera goda resultat när det gäller att tillhandahålla tillräckliga medel.
- Delat ägande kräver särskilda lösningar av fonderingsfrågan, särskilt när en delägare är från en annan medlemsstat. Man kan särskilt nämna t.ex. situationen i Slovakien efter Enels förvärv i Slovenské Elektrárne och Kroatiens och Sloveniens delade ansvar för Krškoverket. Det senare fallet har lett till att fonden är underfinansierad på grund av att ingen särskild fond för ändamålet har inrättats i Kroatien. I framtiden måste fondfrågan ägnas särskild uppmärksamhet när nya kraftverk föreslås byggas med delat ägande mellan flera länder.
- I många fall har ingen särskild fond inrättats, utan det antas allmänt att medel kommer att ställas till förfogande när så krävs. Även om skulderna för de flesta anläggningar är låga i jämförelse med större kraftverk, gäller inte detta förhållande för anläggningarna för upparbetning och plutoniumhantering.

Vid inrättandet och driften av en avvecklingsfond sker sällan någon utvärdering av de inneboende riskerna i samband med långsiktig drift eller av skuldsättning, företagsstyrning och investeringspolitik. Undersökningen av metoderna för finansieringen av fonderna har gett användbara och sällan förekommande insikter i riskhanteringen av fonder som med hänsyn till de osäkerheter som fortfarande råder på området bör bli föremål för ytterligare utvärdering.

3.4. Skattningar av kostnaderna och bedömning av om fonderna är tillräckliga

Internationella organisationer har gjort flera försök att jämföra skattningarna av kostnaderna för avställandet i syfte att harmonisera detta område men hittills med föga framgång. Det finns väl dokumenterade skäl till att skattningarna varierar mellan medlemsstaterna, t.ex. på grund av anställningskostnaderna eller den nationella politiken för friklassningsnivåerna. Sedan 2004 har ytterligare närmare uppgifter erhållits, men många operatörer är ovilliga att överlämna allt underlag för beräkningarna.

Slovenien har en väl reglerad fond som motsvarar den bästa praxis som beskrivs i rekommendationen, men ansvaret för Krškoverket delas med Kroatien som ännu inte har utarbetat något system. Därför avsätts endast 50 % av de avvecklingsfonder som krävs, vilket dock ligger utanför medlemsstatens ansvar.

Ignalinareaktorerna i Litauen, Bohunice V-1 i Slovakien och enheterna 1–4 i Kozloduj omfattas av ett åtagande om tidig nedläggning som förhandlades fram under förfarandet inför utvidgningen av EU. Följderna av en tidig nedläggning beaktades vid anslutningsförhandlingarna och gemenskapen åtog sig att tillhandahålla tillräckligt finansiellt bistånd med hänsyn till den långsiktiga karaktären hos arbetet med rivning och dekontaminering. Internationella fonder som förvaltas av EBRD har upprättats, och i december 2005 beviljade EU betydande fortsatt gemenskapsfinansiering i budgetplanen för tiden 2007–2013. Genomförandeförordningar för sådan finansiering antogs för Ignalina⁷ 2006 och för Bohunice⁸ i maj 2007 i enlighet med åtagandet i motsvarande protokoll till anslutningsakten. Genomförandet av gemenskapens stöd till Bulgarien för nedläggningen av Kozloduj 1–4 föreskrivs fram till 2009 genom anslutningsakten.

De grundläggande antaganden som gjorts för diskonteringen av kostnaderna skiljer sig åt i betydande grad mellan medlemsstaterna, och detta är ett förhållande som kräver ytterligare harmonisering i framtiden. Är avställningsperioden lång och diskonteringsräntesatserna olämpligt valda finns det anledning till osäkerhet om huruvida fonderna kommer att vara tillräckliga på lång sikt [13].

Alla operatörer är ense om att skattningen av nedläggningskostnaderna måste ses över under den berörda anläggningens livstid med undan för undan högre precisionsgrad. Detta förfarande är förenat med betydande osäkerheter, och om det inte genomförs korrekt kan allvarliga brister i fonderingen uppkomma. Det är av väsentlig betydelse att otillfredsställande skattningar av nedläggningskostnader och dåliga resultat på fondplaceringarna (på grund av låg avkastning eller eftersom högriskinvesteringar gjorts) påvisas, vilket kräver oberoende översyn av fonderna i både finansiellt och tekniskt avseende. Det kvarstår fortfarande frågetecken om huruvida denna översyn är tillräcklig beträffande flera medlemsstater [11].

⁷ EUT L 411, 30.12.2006, s. 10.

⁸ EUT L 131, 23.5.2007, s. 1.

Ekonomiskt skydd mot tidig nedläggning har bara införts i ett fåtal fall i form antingen av ursprungliga garantier, avsättningar eller särskilda försäkringsavtal. I flera medlemsstater förutsätts det att staten ska reglera finansiella förluster till följd av problem vid tidig nedläggning.

3.5. Användningen av tillgångarna

Det finns flera exempel inom EU på att de finansiella resurserna har använts för andra ändamål än kostnader för rivning, dekontaminering och avfallshantering [15]. Särskilt oroväckande är att statliga fonder ofta inte har reserverat medlen för det särskilda ändamålet, och att därför den långsiktiga finansiella stabilitet som är avgörande för en säker nedläggning av anläggningarna saknas. I Italien placeras de medel som erhålls från en avgift på elektricitetspriset i en statlig fond, och den del som inte behövs för nedläggningsändamål används för andra områden av statligt intresse. Cirka hälften av de nuvarande fondmedlen för civila anläggningar i Storbritannien tillhandahålls över statsbudgeten enligt ett treårigt åtagande. Den aktuella minskningen av driftintäkterna, som normalt står för återstoden av de fondmedel som krävs, och avsaknaden av en fond med särskild inriktning på problemet leder till att det kan komma att krävas en omorganisation av nedläggningsverksamheterna på kort sikt.

Belgien har nyligen utarbetat en ny lag som kommer att innebära att nedläggningsfonder används för att finansiera energiinvesteringsprojekt utan varje samband med nedläggningsproblematiken på ett sätt som mer kan anses gagna dessa projekt än en aktsam fondförvaltning [19].

Litauen har i några fall använt sin nationella fond för att medfinansiera projekt inom energisektorn för att skapa ersättningskapacitet för tidigt stängde reaktorer.

Att använda fonder som är avsedda för nedläggningsändamål som en billig finansieringsresurs kan dessutom skapa betydande snedvridningar på den inre marknaden.

3.6. Nya reaktorbyggen

Inom EU står möjligheten öppen för de medlemsstater som så önskar att använda kärnenergi, och en betydande ökning av antalet nya kärnreaktorer måste beaktas vid bedömningen av behovet av gemenskapsåtgärder på områden som finansiering av nedläggningar.

Enligt principen om att förorenaren betalar ska operatörerna upprätta tillräckliga fonder som kan utnyttjas vid behov. Denna princip tillämpas inte alltid strikt, och detta vanligen av klara historiska skäl. Enligt rekommendationen bör sådana förhållanden inte få uppstå när det gäller framtida reaktorbyggen. Flera medlemsstater har tagit itu med denna fråga: Frankrike har gjort detta genom ny lagstiftning, och Storbritannien och Nederländerna har intagit liknande positioner. I Rumänien kommer ett reaktorbygge att slutföras 2007, och tre ytterligare delvis färdigbyggda anläggningar väntas slutföras inom en nära framtid. Rumäniens bestämmelser i fråga om nedläggningskostnaderna håller på att ytterligare preciseras på grundval av ny lagstiftning från 2006 och 2007. Flera andra medlemsstater har uttryckt sin avsikt att bygga nya kärnenergianläggningar och kommissionen har en uppgift att fylla för att säkerställa att bästa praxis tillämpas.

I kommissionens rekommendation [5] tas ordningarna för nedläggningsfonderna upp särskilt, och det rekommenderas att fonderingsbestämmelserna rapporteras enligt artikel 41 i

Euratomfördraget om byggandet av nya kärnenergianläggningar. Detta frivilliga förfarande påverkar inte bestämmelserna i artikel 41 i fördraget och är förenligt med den ”mjuka lagstiftning” som föreskrivs i rekommendationen. Denna metod för uppgiftslämning och samråd kommer att behöva utvärderas av kommissionen i syfte att bedöma behovet av ny gemenskapslagstiftning.

3.7. Överblickbarhet

Frågan om överblickbarhet i fråga om fonderingsfrågorna från både medlemsstaternas och de enskilda operatörernas sida måste bedömas både när det gäller samarbetet och den offentligt tillgängliga informationen. När det gäller informationen till allmänheten är situationen långt ifrån tillfredsställande i många medlemsstater. Myndigheten NDA i Storbritannien har gett ett exempel på bästa praxis på området med sin särskilda webbplats för dessa frågor och baslinjer för livscykeln som innebär en betydande förbättring av den normalt tillhandahållna nivån på den offentliga informationen.

I allmänhet sker kommunikationen mellan kommissionen och medlemsstaterna i god samarbetsanda och detta har ytterligare förbättras under senare år. Kommissionen har hela tiden haft medlemsstaterna som samtalspartner, men när kontakter har tagits med enskilda operatörer har relationerna varit liknande. Det finns några undantag, som bör påpekas, från denna allmänt goda samarbetsituation, nämligen följande:

- Bulgarien har inte besvarat kommissionens enkät och inte reagerat på specifika önskemål om information. Liknande anmärkningar har lämnats som feedback av anbudsgivare under undersökningarna. Det ska påpekas att den tidiga nedläggningen av reaktorerna Kozloduj 1–4 har lett till betydande finansieringsproblem.
- Den information som lämnades av Storbritannien var mycket knapphändig jämfört med de flesta medlemsstater och stod inte i proportion till omfattningen av landets kärnkraftsindustri. De detaljerade uppgifter som NDA offentliggjort på sin webbplats uppväger dock denna kritik.
- Tyskland besvarade kommissionens enkät något efter att undersökningen hade slutförts, vilket innebär att ett betydande element saknas i jämförelsen i en av specialstudierna.
- Ett flertal operatörer har en konfidentialitetsklausul beträffande av utlämnande av antingen skattningar av kostnader, inbetalade fondmedel eller båda dessa uppgifter. Det vanligaste argumentet är att sådan information är affärsmässigt känslig. Med tanke på den detaljerade information som finns tillgänglig på området och flera operatörers villighet att överlämna sådan information kan inte detta argument anses giltigt.
- Rumänien har antagit lagstiftning om inrättandet av två fonder med särskild inriktning: en för rivning och dekontaminering av kärnenergianläggningar och en för använt kärnbränsle och hantering av annat radioaktivt avfall. Rumänien kommer att behöva lämna ytterligare uppgifter om genomförandet av den nya lagstiftningen.

3.8. Nästa steg

Det ska påpekas att kommissionen i bilagan till sitt meddelande från 2002⁹ särskilt tog upp fonderingssystemen i Frankrike och Tyskland som uppgavs vara de enda fall som krävde särskild uppmärksamhet. Argumenten byggde på effekterna av förslaget att inrätta externa fonder och slutsatsen lär inte påverkas mycket av de båda senaste utvidgningarna av EU.

En mer detaljerad analys av situationen i medlemsstaterna och ett utvidgat samråd med berörda parter har lett till en väsentligt annorlunda uppfattning av läget. Fonderingsmetoderna kan inte helt enkelt indelas i interna och externa fonder: det finns stora skillnader i metodik och i graden av avgränsning av fonderna genom de olika tekniker som används särskilt i fråga om externa fonder. Om operatörerna hela tiden har det fulla ansvaret för rivning och dekontaminering hävdar de sin rätt att finansiellt förvalta de fonder som de inrättat i detta syfte. Denna situation är inte alltid godtagbar och uppmärksamheten bör riktas på de olika faktorer som påverkar fondernas tillräcklighet, likviditet och säkerhet i kombination med långtgående restriktioner för användningen av medlen och överblickbarhet beträffande förvaltningen.

Det förefaller som om de frågor som nu ställs till stor del beror på bristande nationella krav och bästa praxis. Frågorna skulle kunna behandlas bättre genom oberoende tillsyn över nedläggningsfonderna än med ytterligare lagstiftning – nationell eller övernationell.

Den ändring som nyligen gjorts av den franska lagstiftningen på området visar tydligt på den uppgift ett externt organ kan fylla vid tillsynen över sådana frågor. Revisionsrättens rapporter har påverkat ändringarna av lagstiftningen och även kommissionens arbete erkändes i motiveringen till den nya lagen. En liknande förstärkning av den externa tillsynen kan iaktas i andra medlemsstater. Ett anmärkningsvärt inslag i den nya lagstiftningen är att den kräver en praxis byggd på krav avseende aktsam och säker förvaltning som inte är klart definierade utan snarare tillgodoses genom extern tillsyn.

Kommissionen är medveten om att det krävs förbättringar för att säkerställa att tillräckliga medel finns tillgängliga när så krävs och att dessa medel förvaltas överblickbart och säkert och kommer att ta upp dessa frågor som uppföljning till offentliggörandet av rekommendationen i samarbete med den rådgivande gruppen med företrädare för samtliga medlemsstater.

4. SLUTSATSER

Rivning och dekontaminering av kärnkraftverk kommer att bli en allt viktigare fråga under de kommande åren. Det är rimligt att anta med nuvarande politik cirka en tredjedel av Europeiska unionens nuvarande reaktorer kommer att behöva läggas ned fram till 2025.

Trots särskild nationell lagstiftning på området måste framsteg göras i flera avseenden när det gäller fondernas tillräcklighet, förvaltning och användning, särskilt genom noggrann tillsyn och rapportering på både nationell nivå och EU-nivå.

Skillnader mellan nedläggningsstrategier och fondförvaltning kan leda till snedvridningar av konkurrensen på EU:s liberaliserade energimarknader. Nedläggningskostnaderna, inbegripet

⁹ Kärnteknisk säkerhet i Europeiska unionen, KOM (2002) 605 slutlig, 6.11.2002.

kostnaderna för slutlig hantering av avfallet, måste ses som en del av produktionskostnaderna och bör överensstämma med reglerna för statligt stöd.

Medlemsstaterna måste skapa större överblickbarhet i rapporteringen om de finansiella resurserna för nedläggningen. Kostnadsberäkningarna bör följa allmänt erkända redovisningsprinciper och skattningar och avsättningar redovisas offentligt.

Skillnaderna mellan medlemsstaterna beror delvis på strukturen och ägandeförhållandena för energianläggningarna innan den inre marknaden för elektricitet infördes. Genom liberaliseringen av energimarknaderna ökade behovet av överblickbarhet och ytterligare harmonisering i fråga om förvaltningen av dessa ekonomiska resurser. Kommissionens uppfattning är att det är viktigt att fortsätta med insatserna och med samarbetet med alla berörda parter. Huvudsyftet är att säkerställa både att ekonomiska resurser sätts åt sidan för att motsvara kraven vid nedläggning av kärnenergianläggningar och att dessa också faktiskt kommer att finnas tillgängliga om och när de krävs. De ekonomiska resurserna måste förvaltas med fullständig överblickbarhet så att tillräckliga medel garanteras för en hög nivå på kärnsäkerheten vid rivning, dekontaminering och hantering av radioaktivt avfall. Information om sådan finansiering får inte hållas inne av konfidentialitetsskäl. Man bör undersöka fördelarna med harmoniserade metoder för finansieringen inom EU. Vid denna bedömning bör man beakta skillnaderna i strategier mellan medlemsstaterna och undvika att äventyra trygghet och säkerhet. För nya konstruktioner bör man energiskt söka gemensamma metoder.

Kommissionen bör inrikta sig på fondernas tillräcklighet, den finansiella säkerheten och det skydd av fonderna som krävs för att säkerställa att de endast används för de avsedda ändamålen. För kommande kärnenergianläggningar bör man arbeta för att finna gemensamma metoder, men för de system som nu är i verksamhet bör kommissionens verksamhet bygga på oberoende utvärdering och rapportering.

Det arbetsdokument som åtföljer denna rapport innehåller en tabell över de ackumulerade fonderna i förhållande till de totala nedläggningskostnaderna och anläggningarnas operativa livstid. Innehållet i arbetsdokumentet bygger på information från medlemsstaterna som inhämtats vid referensundersökningar som gjorts sedan 2004. Medlemsstaterna ombeds, om nödvändigt, korrigera den lämnade informationen, och kommissionen kommer vid lämpliga tillfällen att offentliggöra uppdateringar av dokumentet.

Det åtföljande arbetsdokumentet kommer att användas som underlag för kommande fortsatt samråd med experter från medlemsstaterna.

Källorna till informationen i denna rapport återfinns i kommissionens tjänsteavdelningars arbetsdokument Data om finansieringen av nedläggning av kärnenergianläggningar inom EU¹⁰.

¹⁰ SEK(2007) 1654.